

55. Urland

Navn:

Urland 1626, 1723, 1738 og 1891. I kirkebøkene også Oland og Olænd. Navnet har ikke noe med ur å gjøre, men med ulendt terreng - vanskelig å ta se fram i. Lokal uttale Olenne.

Brukstall og utskiftninger:

Garden hadde ett bruk inntil 1712, og to bruk inntil den ble delt ved matrikkelen av 1838, da 56 Urlandå ble fraskilt som egen matrikkelgard. De to opprinnelige bruka hadde ikke bruksfellesskap av innmark, da Urlandåga dannet en naturlig grense, og dessuten forskjellig landskyld. Det bruket som seinere ble gnr. 56 Urlandåga er derfor behandlet for seg fra begynnelsen, mens statistikken nødvendigvis må følge Urland t.o.m. 1801. 1889 (?) ble grensen mellom Urland og Skamdal/Skamdalsaksla oppgått og fastlagt.

Kverner:

Urland hadde bekkevern 1774, med kvernskatt 4 skill.

Bergverk:

Det fins marmor- og kalksteinsforekomster på garden. Rettighetene til utnyttelse har vært gjenstand for utleie og salg.

Eiere:

Opptatt i allmenningen og var således krongods, som kom i Irgens' og Angels eie, se 12 Fuglstrand, men fulgte ikke seinere Irgens-Angelgodset i Hemnes. Hans Angel, sokneprest i Drammen, arvet bl.a. Urland med 56 Urlandå og 57 Holmen, som han solgte til svogeren magister Anders Dass ved skjøte tl. 8.8.1705. Petter Dass Tjøtta arvet garden 1739. I.J. Coldevin kjøpte garden 1761 fra dødsboet etter Petter Dass, og solgte den videre 1767 til assessor H.M. Sommer. 15.2.1768 pantsatte Sommer garden til Helmer Meinich i Trondheim. Meinichs arvinger fikk aukssjonsskjøte tl. 11.10.1792 og solgte garden til Johan Chr. Brodtkorb ved skjøte tl. 1.10.1807. Nils G.W. Brodtkorb arvet garden 1846. Brukeren fikk skj. fra Ernst Brodtkorb. tl. 15.7.1871. Seinere selveiere.

BRUKERE.

Bnr. 1 (Inr. 228) URLAND, landskyld 1 pund, 1838: 1 daler 21 skill., 1891: M. 3,31.

1) **Per Urlandt** var her fra 1615. Han var ødegårdsmann. 1632 oppga han bruket - eller døde - og garden var øde til -35 eller -38.

2) **Henrich Urland** var her, muligens fra 1635, sikkert fra -38. Han var ødegårdsmann til 1647, da garden ble skyldsatt for ½ våg fisk. Han var så leilending til 1661 eller seinere. Enka Anne Olsd. var bruker fra seinest -66 til -73. Ved M 1666 hadde hun sønnene

1. Ole Henrichsøn, 26 år,
2. Hans, 14 år (her) og
3. Jon, 10 år.

3) **Hans Henrichsøn**, sønn av f.br., var bruker 1674-78.

4) **Elias** var bruker 1680-82, og så mangler noteringer til 1686. Ifølge skattelistedene var han bruker til 1704, men det stemmer ikke med M 1701, som fører opp Elias Iversen, 60 år, som husmann på 56 Urlandå.

5) **Arnt Anderssøn** var bruker fra før 1701 ifølge M

1701, eller fra 1605 ifølge skattelistedene. Ved M 1701 var Arnt 32 år. Intet kjent om ekteskap eller barn.

6) **Gabriel Olsøn** (ca 1685-1750) var bruker her 1712-14 og flyttet så til Bustnes bnr. 3 i Nord-Rana. Ved M 1701 bodde han på 90 Midtstraum. G.I. 1707 m. **Ane Nilsd.** fra 92 Straumfors.

Barn:

1. Oluf, f. 1707, nevnt i mors skifte 1724,
2. Maritte, f. -11, d. -57 (Fuglstad i Nesna, gift 1733 med Johan Johansen).
3. Nils, f. 1717, d. -67 (85 Seljehammaren), Nils hører til i dette ekteskapet.

Ane død 1724 på Bustnes i Nord-Rana.

G.II. 1724 M. **Dordi Jakobsd.** (ca 1690-1780).

Barn:

4. Jakob, f. -31, d. -57,
5. Jon, f. -34, d. -59 ugift, han hadde vært i tjeneste hos Susanna Maria Pareli, Prestenget.

7) **Anders Anderssøn** var bruker fra 1715. G.I. m. **Anna Nilsd.** (ca 1668-1732). Ingen barn kjent. G.II. 1732 m. **Karen Hansd.**

Barn:

1. Anne, f. 1733, d. 1800, husmannskone under Moan på Sund, gift 1763 med Jakob Jonsen,

2. Karen, f. -35, d. før -44,
3. tv. Johanna, f. -37, og
4. tv. Dordi, f. -37.

Ved skiftet etter Anders 1744 var boets brutto 15-2-12 = gjeld og avg. Husdyr: 3 kyr, 1 sau, 1 geit.

8) **Anders Andersson** (1724-1803) fra Langvatnet NR fikk bbr. dat. 20.10.1746, tl. 25.4.-47. G. 1747 m. **Marith Hansd.** (1729-90) fra Øyjorda NR.

Barn:

1. Andreas, f. 1747 (Hauknes NR), oppført som skoletollsinkassator, skifte 1804,
2. Marith, f. -49 (53 Finneid bnr. 5),
3. Hans, f. -52 (her),
4. Peder, f. -54, nevnt i bror Andreas skifte, da "hos broderen",
5. Gabriel, f. -56, d. 29.11.-57 barnekopper,
6. Kiersten, f. -58 (78 Brattland bnr. 2).

9) **Hans Andersson** (1752-1815), sønn av f.br., var bruker fra ca. 1791. G. 1791 m. **Dorthea Nilsd.** (1761-4.12.1853).

Barn:

1. Nils, f. 21.4.1793 (husm. her),
2. Martha, f. -96, d.s.å.,
3. Martha, f. -97 (88 Utland bnr. 2),
4. Anders, f. 1800, d. -81 (Hjelmedal NR, død på Sleipnes i Rødøy),
5. Gabriel Andreas, f. -05, d. før 1855, gift 1843 med Marianne Nilsdatter fra Lomahaug i Nord-Rana. Marianne ble 1855 gift med Nils Kristiansen som hadde vært gift med Dorthea Nilsdatter, hennes svigermor.

Enka satt med bykselen til 1825.

10) **Nils Christiansen** (1790-9.12.1877) fra Sjonbotnet i Nesna fikk bbr. dat. 6.12.1825, tl. 2.10.-26. G.I. 1826 m. enka **Dorthea**. Ingen barn. G.II. 1855 m. **Marianne Nilsd.** (1806-1.9.-78) fra NR. Ingen barn.

11) **Thomas Nilsen** f. 1828, fikk bbr. dat. 13.5., tl. 10.6.1854. G. 1851 m. **Johanna Olsd.** f. ca 1819, fra pl. Odden 65 Hemnes. Ingen barn. Thomas og Johanna var kårfolk her 1865. Thomas og Johanna dro til USA med fregatten Norden fra Bodø 3.6.1866. De var ikke kårfolk men leilendinger på Urland.

12) **Jacob Pedersen** (1823-7.2.1903) fra 115 Forsmoen i Sørfjellet flyttet hit 1871. Om fam. se 115 Forsmoen. Jacob var oppført som selveier i F 1875, mens skjøtet var utstedt til hans sønn og etterfølger.

13) **Peder Jacobsen** (1853-7.2.1903) fra 115

Forsmoen, og sønn av f.br., fikk skj. fra E. Brodtkorb for 166 Spd. og kår til Nils Christiansen og hustru, tl. 15.7.1871. Han overtok selv gardsdrifta før 1891, G. 1879 m. **Margrete Davidsd.** (1846-15.2.1936) fra 49 Ø.Bjerkadal bnr. 1.

Barn:

1. Anne Johanna, f. 28.3.1880 (her),
2. Jacob Deodor, f. 16.10.-81 (USA-00),
3. Dorthea Kristine, f. 16.6.-84, d. jan. 1903,
4. David Johan, f. 2.2.-87.

14) **Peder Olsen** (1872-22.3.1951) fra 58 Svaleng bnr. 3, fikk auksjonsskjøte fra sorenskriveren i N.Helgeland for kr. 1900, tl. 15.1.1908. G. 1899 m.

Anne Pedersd. (1880-9.11.1957).

Barn:

1. Anton Motsfelt, f. 20.7.1900, d. 9.2.-80,
2. Erling Olai, f. 25.8.-02, d. 5.12.-75,
3. Petra Dorthea, f. 15.8.-04, d. 8.8.-83,
4. Anna Margrete, f. 17.9.-06, d. 14.11.-86,
5. Aasmund Peder, f. 27.9.-08, d.22.3.-92
6. Hjalmar Dahl, f. 27.12.-10, d. 19.2.-81,
7. Svanhild Anker, f. 7.5.-13,
8. Dyveke Johanna, f. 20.5.-15,
9. Sverre Emil, f. 20.7.-18 (her).

15) **Sverre Emil Urland**, f. 1918, overtok garden 1948. På det meste var det 5 kyr, sauer og hest på garden. Siden 1985 har det ikke vært gardsdrift her. Sverre og søsteren Dyveke bor her nå (1992).

Bnr. 2 LANGNESET, tidligere husmannsplass, fraskilt 1896 fra bnr. 1 med skyld M. 0,22.

1) **Peder Iversen** (14.2.1836-11.9.1919) f. Tynset kom fra Sør-Varanger høsten 1883 og slo seg ned på 58 Svalingen bnr. 2. 1890 flyttet han til Langneset under Urland som husmann. G. 1872 m. **Elisabeth Nilsd.** (17.5.1.1844(-34?)-12.6.1922) fra Stekvasselv i Hattfjelldalen.

Barn:

1. Marie Elise, f. 7.4.1872, døde som barn,2. Nils Olai, f. 1.8.-74 (her).

2) **Nils Pedersen** (1874-4.2.1966), født i Sør-Varanger, sønn av f.br., fikk skj. fra skifteforvalteren i Peder Jacobsens dødsbo for kr. 500, tl. 8.1.1906. G.m. **Anna Christine Karlsd.** (5.8.1874-28.6.1939) f. Hattfjelldal, foreldre: Carl Johan Jacobsson (18.9.1847-2.2.1940), gardsarbeider 58 Svalingen og hustru Sara Sophia Johnsson (29.3.1852-1.3.1906), begge fra Wilhelmina i Sverige. Nils og Annas

Barn:

1. Elise Petrine, f. 5.2.1895, d. 5.10.1918 (spanskesyken) ugift,

2. Karen Sofie Johanna, f. 3.5.-97, d. 19.8.1979 (54 Kattstrand bnr 3),
3. Arthur Nikolai Martin Anker, f. 14.10.1907 (her),
4. Vally Kornelia, f. 27.9.-10, d. 24.4.-86.

Nils Pedersen kjøpte bnr. 2 Brennstomsletta av Kattstrand fra Albert Holgersen for kr. 200, tl. 16.12.1907, og bnr. 3 Tømmerbakken, også av Kattstrand ved skj. fra A.H., tl. 23.3.1918. 1908 kjøpte Nils Pedersen bnr. 3 Langnesmarka med skyld M. 0,10 og bnr. 5 Langnesflågan med skyld M. 0, 15, begge av Urland, skjøter fra Peder Olsen tl. hhv. 15.4 og 15.12.1908. 1809 ble Brennstomsletta, Tømmerbakken, Langnesmarka og Langnesflågan slått sammen med bnr. 2, som da fikk skyld M. 0.52. Les mer om Nils Pedersen og bruket i Årbok for Hemnes 2009, side 155-163.

3) **Arthur Martin Anker Urland** (1907-25.12.-85), sønn av f.br., kjøpte Langneset fra Nils Pedersens dødsbo, tl. 8.2.1967. Både for Arthur og hans far var båtbygging en viktig attåttnæring. Arthur var dessuten bygningsnekker og hadde revefarm. Gift 29.12.1939 med Mathilde Andrea Andersen f.23.5.1918 fra Ytter-Rabben i Grønnefjeldalen.

Barn:

1. Anna Marie, f. 29.3.1956 (51 Storbjerka bnr 1),

4) **Anna Marie Urland**, f. 1956, datter av f.br., overtok 16.5.1988 bruket som særæie av sin mor Mathilde Urland som satt i uskiftet bo, tl. 25.6.-88. G. 1988 m. **Jon Andor Bech**, 51 Bjerka store bnr. 1.

Barn:

1. Julian Bech Urland, f. 4.3.-89,
2. Helge Bech Urland, f. 29.7.-90,
3. Sigrid Mathilde Bech Urland, f. -94,
4. Maria Bech Urland, f. -95.

HUSMENN OG SMÅBRUKERE.

HAGEN, husmannsplass fra 1724, fraskilt 1908 fra bnr. 1 med bnr. 3 og skyld M. 0,37.

1) **Peder Hanssøn** betalte husmannsskatt 1724-34, deretter måtte han "betle til sit Brød".

2) **Nils Hansøn** (1793-7.5.1862), f. her. G. 1835 m. **Berit Kristine Johansd.** (1805 (døpt 15.9)-29.2.-48).

Barn:

1. Dorteia, f. 3.10.36 (USA-66), gift med Anders Andersen, Sjøgården på Sund,
2. Hans Tobias, f. 4.4.-39 (Hemnesberget -91), gift med Sara Hansdatter fra Almli i Nord-Rana,
3. Peternelle Maria, f. 27.9.-41,

4. Nils Kristian, f.-44, gift 1878 med sykepleier Mensine Olsdatter f. 1846 i Kvæfjord,
5. Johanne Heline, f. 26.9.-46, på Sund ved faster Marthas skifte 1871.

3) **Peder A. Larsen**, f. 1839 i Vefsn. G. 1859 m. **Sara Benonid.** f. 1817 i 93 Straumdal. Ingen barn. Fraflyttet etter 1875.

4) **Ole Jakobsen** (1858-5.5.1924), f. på 115 Forsmoen, Sørfjellet, hadde bodd på Hemnesberget som fisker noen år, og kom hit før 1891. G. 1884 m. **Olava Benjaminsd.** (1860- 19.5.1930) fra 17 Vesterbekkmoen. Ole og Olava var søskenbarn.

Barn:

1. Christine Dorteia, f. 23.6.1886,
2. Bernhard, f. 26.8.-90.

Ole Jakobsen kjøpte 1916 77 Storstrand bnr. 1 og flyttet dit.

5) **Johan Jakobsen Lundeng** og **Torstein Hansen**, Mo i Rana, kjøpte bruket av Peder Olsen Urland i 1908.

Vedrørende Torstein Hansens overdragelse/evt. salg til Axel Hansen finnes ingen papirer. Axel Hansen solgte i 1939 plassen til Bernhard Bjurbekdal. Eies nå av Birgit Opstad, Finneidfjord.

GRINDVIK (F 1865) ell. MIDTIENGET (F 1875).

1) **Lars Johnsen** (1807-etter 1875) fra Sæterdal NR kom hit før 1860, etter å ha vært noen år på 43 Vekthaugkråa. G. 1851 m. **Abelone Olsd.** (1820-etter 1875) fra 43 Vekthaugkråa.

Barn:

1. Abelone Marie, f. 24.3.1853 (Hanskjelvik i Rødøy),
2. Jonelle Jakobeia, f. 28.1.-55, død samme år,
3. Olava Hendrike, f. 2.9.-60.

2) **Peder Gullak Jakobsen** (1840-25.5.1919) fra 58 Svalingen bnr. 2 kom hit før 1890. Hans ugifte søster Ane Gurine (1830-6.4.-92) styrte huset. Etter hennes død flyttet Gullak til Hemnesberget.

3) **Johan Albert Johansson** (7.3.1869-23.8.1963) fra Tärna i Sverige kom hit etter 1895. G. 1891 m. **Ellen Gabrielsd.** (1868-24.1.1952) fra 116 Bygdåsen.

Barn:

1. Johan Edvin, f. 17.5.1891,
2. Gabriel, f. 2.4.-95 (Odlandsveien i 20 Drevatn),
3. Arne, f. 1.2.-98, d. 8.6.1964 ugift,
4. Ottar Marcelius, f. 12.4.1902, gift 1926 med Ingrid Johansen f. 1905 i Gildeskål,
5. Einar Olai, f. 28.10.1904,

6. Jentoft Leonhard, f. 25.3.-07,

7. Jakob Peter Deodor, f. 9.4.-09.

Johan og Ellen kjøpte 1927 småbruket Nygård i 3
Hestnesosen. De døde der.